

Typy projektów w ramach wybranych działań RPO WL na lata 2014-2020, w które powinien wpisywać się proponowany projekt, aby przyczynił się do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego

Typu projektów dla Działania 13.4. *Rewitalizacja obszarów wiejskich* RPO WL:

Przebudowa, remont lub modernizacja **zdegradowanych budynków**, m.in. budynków przemysłowych, powojennych w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji wraz z zagospodarowaniem terenu związanego z budynkiem.

Rekultywacja / remediacja **zdegradowanych obszarów wraz z przebudową oraz adaptacją obiektów zdegradowanych**, w tym obiektów przemysłowych i powojennych zlokalizowanych na tych terenach, mające na celu przywrócenie lub nadanie danemu obszarowi nowych funkcji.

Roboty restauratorskie i konserwatorskie **zabytków**, budynków położonych w strefie **ochrony konserwatorskiej** oraz budynków **o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym** nie będących w rejestrze zabytków i ich z wyposażenia niezbędnego dla wprowadzenia funkcji, jaką będzie pełnił budynek po realizacji projektu w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z budynkiem.

Przebudowa, remont lub modernizacja budynków w celu adaptacji na działalność **przedsiębiorstw**, w tym przedsiębiorstw społecznych wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia niniejszej działalności, z wyłączeniem prac dot. wsparcia działalności administracyjno-biurowej.

Uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych **przestrzeni publicznych** w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji – *wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych.*

Zakup **wyposażenia** – *wyłącznie jako element projektów dotyczących adaptacji budynków na cele np. gospodarcze, społeczne, turystyczne lub kulturalne i bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełnił budynek po realizacji projektu.*

Roboty budowlane i modernizacyjne **infrastruktury technicznej** (wodno-kanalizacyjna, energetyczna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami) – *wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.*

Roboty budowlane i modernizacyjne **dróg lokalnych** (gminnych i powiatowych) – *wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.*

Tworzenie **stref bezpieczeństwa** i zapobieganie przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach m.in.: budowa lub przebudowa oświetlenia, zakup i instalacja systemów monitoringu, wyposażenie centrum monitoringu oraz przystosowanie pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu, itp. – *wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.*

Rozwój **terenów zielonych** – *wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.*

Preferencje podczas aplikowania do RPO WL 2014-2020 otrzymają projekty wpisujące się w następujące typy projektów w ramach poszczególnych działań programu:

Typy projektów dla działania Działanie 3.1. Tereny inwestycyjne:

Organizacja terenów inwestycyjnych m. in. na obszarach powojkowych, przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz ich kompleksowe zagospodarowanie.

Wyposażenie/doposażenie terenu inwestycyjnego w media (sieć zaopatrzenia w wodę, kanalizacyjna, gazowa, energetyczna, ciepłownicza, teleinformatyczna).

Modernizacja i adaptacja budynków na cele **gospodarcze**.

Prace **studyjno-koncepcyjne** – wyłącznie jako element projektu infrastrukturalnego.

Budowa lub modernizacja wewnętrznego **układu komunikacyjnego** terenu inwestycyjnego – wyłącznie jako uzupełniający element projektu.

Zagospodarowanie otoczenia (parkingi, zieleń) – wyłącznie jako uzupełniający element projektu.

Typy projektów dla Działania 5.2. Efektywność energetyczna sektora publicznego

Głęboka **termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej**, w tym będących w zasobie JST (m.in. szpitali, szkół, organizacje pozarządowe).

Zmiana wyposażania obiektów użyteczności publicznej w urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie, klasie efektywności energetycznej (np. ocieplenie obiektów, wymiana drzwi i okien, modernizacja systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła na zasilane OZE (z wyłączeniem indywidualnych źródeł ciepła), modernizacja systemów wentylacji, klimatyzacji), włącznie z systemami zarządzania energią.

Generacja rozproszona, poprawiająca sprawność wytwarzania ciepła przez **zmianę źródeł ciepła** – w ramach kompleksowej głębokiej termomodernizacji budynków.

Typy projektów dla Działania 5.3. Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego

Głęboka **termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych**

Zmiana **wyposażania wielorodzinnych budynków mieszkalnych** w urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie, klasie efektywności energetycznej (np. ocieplenie obiektów, wymiana drzwi i okien, modernizacja systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła na zasilane OZE (z wyłączeniem indywidualnych źródeł ciepła), modernizacja systemów wentylacji, klimatyzacji), włącznie z systemami zarządzania energią.

Generacja rozproszona, poprawiająca sprawność wytwarzania ciepła przez **zmianę źródeł ciepła** – w ramach kompleksowej głębokiej termomodernizacji budynków.

Typy projektów dla Działania 5.5. Promocja niskoemisyjności

Budowa lub modernizacja **jednostek wytwarzania energii cieplnej**.

Budowa lub modernizacja instalacji **energooszczędnego oświetlenia**, w tym oświetlenia ulicznego.

Działania **promocyjno-informacyjne** – jako uzupełnienie projektów

Budowa, rozbudowa lub modernizacja budynków użyteczności publicznej z uwzględnieniem standardów **budownictwa pasywnego**.

Typy projektów dla Działania 7.1. Dziedzictwo kulturowe i naturalne

UWAGA! W zakres projektów nie mogą wchodzić elementy infrastruktury sportowej.

Prace konserwatorskie, prace restauratorskie, modernizacja i roboty budowlane (z wyłączeniem rozbiórki) dotyczące **zabytków** i zespołów tych zabytków wraz z otoczeniem i/lub przystosowanie ich na cele kulturalne.

Ochrona **zabytków ruchomych** – jako element projektu.

Roboty budowlane i modernizacja **infrastruktury kultury** (w szczególności ośrodki kultury, biblioteki publiczne itp.).

Projekty z zakresu **ochrony dziedzictwa niematerialnego**.

Monitoring i zabezpieczenie obiektów infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń.

Zakup i modernizacja **wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej** w obiektach będących celem projektu – *wyłącznie jako jeden z elementów projektu*.

Roboty budowlane i modernizacja **infrastruktury technicznej i sanitarnej** (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych) – *wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów dotyczących zabytków i obiektów kultury*.

Zagospodarowanie terenu wokół obiektów (m.in. budowa **miejsc parkingowych**) – *wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów dotyczących zabytków i obiektów kultury*.

Ochrona i zachowanie zabytkowych **ogrodów i parków**.

Roboty budowlane, modernizacja i wyposażenie infrastruktury ułatwiającej dostęp do miejsc i obszarów **atrakcyjnych turystycznie**, m.in. infrastruktura zlokalizowana wokół istniejących zbiorników wodnych (kąpieliska, plaże, pomosty, mola, przystanie wodne, bulwary, promenady) itp.

Roboty budowlane i modernizacja **infrastruktury technicznej i sanitarnej** (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych) – *wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów dotyczących ogrodów i parków oraz obszarów atrakcyjnych turystycznie*.

Zagospodarowanie terenu wokół obiektów (m.in. budowa **miejsc parkingowych**) – *wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów dotyczących ogrodów i parków oraz obszarów atrakcyjnych turystycznie*.

Typy projektów dla Działania 9.1. Aktywizacja zawodowa

Poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy

Staże i/lub praktyki zawodowe

Szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy),

Subsydiowane zatrudnienie z możliwością połączenia z refundacją wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Wsparcie adaptacyjne pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach zatrudnienia subsydiowanego, jak również dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracownika/ stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy,

Wspieranie mobilności zawodowej poprzez **pokrycie kosztów dojazdu** do pracy lub **wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania**, w tym poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie.

Działania sieci EURES w zakresie realizacji ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej (USMT) zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno-gospodarczych regionu (*Realizacja tego typu operacji ma charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy wymaga realizacji USMT*).

Typy projektów dla Działania 9.3. Rozwój przedsiębiorczości

Bezwrotne wsparcie dla osób zamierzających **rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej** obejmujące:

- szkolenia oraz doradztwo** (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- przyznanie środków finansowych w postaci dotacji bezzwrotnych na **rozpoczęcie działalności** gospodarczej,
- wsparcie **pomostowe** (niefinansowe oraz finansowe).

Wsparcie dla osób zamierzających **rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej** obejmujące:

- szkolenia oraz doradztwo** (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- przyznanie środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w postaci:
 - instrumentów finansowych,
 - instrumentów finansowych połączonych z dotacją na spłatę odsetek,instrumentów finansowych w połączeniu z dotacjami.

Typy projektów dla Działania 11.1. Aktywne włączenie

Programy na rzecz społeczności marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi, w tym realizacja **programów aktywności lokalnej**.

Programy **integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych**.

Działania **aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej bezrobotnych klientów ośrodków pomocy społecznej** (Program Aktywizacja i Integracja – PAI) oraz uzupełniająco działania aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej pozostałych klientów ośrodków pomocy społecznej.

Programy wychodzenia z **bezdomności**.

Programy **aktywizacji społecznej i zawodowej wychowanków**, m.in. placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapeutycznych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich oraz podopiecznych jednostek o charakterze opiekuńczo-wychowawczym prowadzonych przez Ochotnicze Hufce Pracy.

Programy **usamodzielniania wychowanków** opuszczających instytucjonalne oraz rodzinne formy pieczy zastępczej, w tym działania profilaktyczne przeciwdziałające wykluczeniu mieszkaniowemu i bezdomności.

Programy **reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej** realizowane głównie przez Zakłady Aktywizacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, w tym m.in. rozwój i upowszechnianie zatrudnienia wspieranego oraz prac społecznie użytecznych.

Typy projektów dla Działania 11.2. Usługi społeczne i zdrowotne

UWAGA! W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się również szkolenia i przekwalifikowania osób świadczących usługi w ramach realizowanych projektów (np. opiekunów, wolontariuszy, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej).

Realizacja **zintegrowanych usług społecznych** (socjalnych) o charakterze profilaktycznym, aktywizującym i interwencyjnym.

Rozwój **środowiskowych form pomocy i samopomocy**, w tym rozwój i upowszechnienie form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania.

Wsparcie dla tworzenia/ funkcjonowania ośrodków wsparcia, w tym m. in.:

- a) środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne,
- b) dziennych i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych.

Usługi z zakresu **mieszkalnictwa wspomaganego**, w tym chronionego, treningowego i wspieranego.

Tworzenie warunków do **opieki domowej**, m. in. funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego.

Rozwój zintegrowanych **usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny**, również o charakterze profilaktycznym w tym:

- a) rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic środowiskowych, ognisk wychowawczych, oferujących zajęcia/programy socjoterapeutyczne,
- b) rozwój i upowszechnienie profesjonalnego i zintegrowanego poradnictwa rodzinnego oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (m.in. wsparcie tworzenia/funkcjonowania międzygminnych punktów konsultacyjno-doradczych, zapewnianie dostępności do bez-płatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego),
- c) rozwój usług wspierających i interwencyjnych (w tym usług ośrodków wsparcia i usług pomocy całodobowej),
- d) upowszechnianie działań asystentów rodziny, działań rodzin wspierających,
- e) rozwój placówek wsparcia dziennego.

Wsparcie procesu **deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej**, w tym:

- a) wsparcie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej,
- b) upowszechnianie działań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- c) podnoszenie jakości opieki nad dziećmi w instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez planowaną restrukturyzację tych placówek w celu zmniejszenia liczby dzieci oraz podwyższania wieku dzieci umieszczanych w tych placówkach.

Realizacja zintegrowanych usług o **charakterze opiekuńczym i zdrowotnym**, adresowanych w szczególności do osób starszych, osób niepełnosprawnych, osób niesamodzielnych.

Wsparcie **usług ochrony zdrowia psychicznego**, w tym:

- a) organizacja i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym usług świadczonych w miejscu zamieszkania,
- b) tworzenie punktów doradczych/ konsultacyjnych zapewniających wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin, w tym centra zdrowia psychicznego, zespoły leczenia środowiskowego oraz usług interwencji kryzysowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi na obszarach deficytowych.

Realizacja programów **wczesnego wykrywania wad rozwojowych** i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych.

Realizacja **działań na rzecz dzieci** dotkniętych problemem nadwagi, otyłości, wad postawy oraz zaburzeniami rozwoju układu ruchu.

Typy projektów dla Działania 12.2. Kształcenie ogólne

Organizacja zajęć przyczyniających się do rozwoju **kompetencji kluczowych** na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języki obce), z uwzględnieniem rozwoju właściwych

postaw (kreatywność, innowacyjność oraz praca zespołowa).

Podnoszenie kompetencji bądź **kwalifikacji nauczycieli** wszystkich przedmiotów w zakresie korzystania z nowoczesnych metod, technologii i sprzętu.

Organizowanie i udzielanie **doradztwa edukacyjno-zawodowego** oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Tworzenie warunków uczenia się, adekwatnych do potrzeb rynku pracy i zmian zachodzących w gospodarce: **wyposażenie pracowni dla przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz pracowni ICT.**

Programy **pomocy stypendialnej** dla uczniów zdolnych.

Typy projektów dla Działania 13.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

Przeprowadzanie niezbędnych, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, **prac remontowo-budowlanych**, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażeniu w sprzęt medyczny oraz – jako element projektu – rozwiązania w zakresie IT (oprogramowanie, sprzęt).

Typy projektów dla Działania 13.2. Infrastruktura usług społecznych

Budowa, rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, remont, modernizacja, wyposażenie **infrastruktury usług społecznych** (bezpośrednio wykorzystywanej przez osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym), w tym:

- a) ośrodków wsparcia, w tym m.in. środowiskowych instytucji akty-wizujących osoby z niepełnosprawnościami, dziennych i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych,
- b) placówek środowiskowych i dziennego wsparcia dla dzieci i młodzieży,
- c) pieczy zastępczej,
- d) ośrodków wsparcia w tym specjalistycznych ośrodków wsparcia,
- e) placówek środowiskowych form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, środowiskowych domów samopomocy,
- f) ośrodków interwencji kryzysowej,
- g) podmiotów reintegracyjnych,
- h) placówek instytucjonalnych form pomocy społecznej – warunkowo jedynie w przypadku objęcia wsparciem grupy osób, wobec której nie jest możliwe świadczenie usług w innej formie niż instytucjonalna ze względu na stan zdrowia lub inne istotne przesłanki lub w celu przejścia od form instytucjonalnych do deinstytucjonalizacji świadczenia usług.

Modernizacja, adaptacja (do potrzeb osób potrzebujących) oraz zakup wyposażenia **infrastruktury niezbędnej do świadczenia środowiskowych form wsparcia** w miejscu zamieszkania.

Remont, przebudowa, modernizacja i wyposażenie **infrastruktury szkół przysposabiających do pracy.**

Remont, przebudowa, adaptacja (w uzasadnionych przypadkach także zakup lokali mieszkalnych) i wyposażenie **infrastruktury mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i treningowego.**

Remont przebudowa, adaptacja i wyposażenie infrastruktury **mieszkalnictwa socjalnego.**

Budowa, rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, remont, modernizacja i wyposażenie **infrastruktury usług opieki nad dziećmi do lat 3**, w tym żłobków, klubów dziecięcych i oddziałów żłobkowych m.in. w celu zwiększenia liczby miejsc w istniejących instytucjach.

W celu wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego preferowane są również projekty wpisujące się w typy projektów

w ramach działania dotyczącego ekonomii społecznej:

Typy projektów dla Działania 11.3. Ekonomia społeczna

Wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania **podmiotów ekonomii społecznej** (*przedsiębiorstwo społeczne, w tym spółdzielnia socjalna, organizacja pozarządowa, podmiot reintegracyjny, realizujący usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, podmiot sfery gospodarczej utworzony w związku z realizacją celu społecznego bądź dla którego leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej*), w szczególności **przedsiębiorstw społecznych** w tym:

- wsparcie na założenie spółdzielni socjalnej (m.in. wsparcie doradczo-szkoleniowe, przyznanie dotacji, wsparcie pomostowe, mentoring w zakresie prowadzenia działalności),
- bezwrotne wsparcie finansowe na tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym podmiotów prowadzących działalność w sferze pożytku publicznego (np. spółdzielni socjalnych).

Wsparcie **tworzenia miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej**, w szczególności w przedsiębiorstwach społecznych, w tym:

- subsydiowane zatrudnienie,
- refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (wyłącznie w połączeniu z subsydiowanym zatrudnieniem),
- zatrudnienie przejściowe dla osób opuszczających podmioty reintegracyjne czy placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- dotacja na przystąpienie oraz zatrudnienie w spółdzielni socjalnej.

Usługi wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych świadczone przez akredytowane Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), w tym:

- usługi animacji lokalnej,
- usługi rozwoju ekonomii społecznej, obejmujące m.in. wsparcie przygotowawcze (w tym usługi doradcze i szkoleniowe), narzędzia inkubacji i preinkubacji,
- usługi wsparcia rozwoju i funkcjonowania istniejących przedsiębiorstw społecznych, w tym głównie poprzez zwiększanie kompetencji menadżerskich i zarządczych, zawodowych i społecznych, np. w formie doradztwa prawnego, finansowego i biznesowego, m.in. z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem, planowania strategicznego, marketingu.

Działania w zakresie **podnoszenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników podmiotów ekonomii społecznej**, zwłaszcza przedsiębiorstw społecznych.

Koordinacja obszaru ekonomii społecznej w regionie.